

ingediend op **1448** (2022-2023) – Nr. 1
17 oktober 2022 (2022-2023)

Voorstel van resolutie

van Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout en Celia Groothedde

over de uitklaring
van het begrip vervangingsinkomen
in het kader van de uitzonderlijke schooltoeslag
in het groeipakket en de uitsluiting
van rechthebbenden van die schooltoeslag

TOELICHTING

Sinds 1 januari 2019 heeft Vlaanderen een nieuw, eigen kinderbijslagsysteem: het groeipakket, dat de opvolger is van het federale kinderbijslagsysteem. De regelgeving over het groeipakket is opgenomen in het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (het Groeipakketdecreet van 2018).¹

Ondertussen werd dat decreet al verschillende malen aangepast om anomalieën in de oorspronkelijke regelgeving op te lossen. Die anomalieën werden onder andere gesignaleerd in het evaluatierapport dat het agentschap Opgroeien heeft opge maakt. In de maanden mei en juni 2021 vonden daarover in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding van het Vlaams Parlement hoorzittingen plaats (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 673/2). Tijdens die hoorzittingen brachten zowel sprekers als volksvertegenwoordigers nog tegenstrijdigheden naar voren die niet waren opgenomen in het evaluatierapport.

Voor de anomalieën die tijdens de hoorzittingen nog werden gemeld, kan worden verwezen naar het verslag van de hoorzittingen.² Zowel tijdens de hoorzittingen als in de antwoorden op schriftelijke vragen werd aangekondigd dat de problemen zouden worden opgelost.

Van een studiebeurs in het onderwijs naar de schooltoeslag of selectieve participatietoeslag in het groeipakket

Vanaf het schooljaar 2019-2020 maakt de schooltoeslag voor het kleuter-, lager en secundair onderwijs deel uit van het groeipakket. De schooltoeslag vervangt de vroegere schooltoelage die het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming uitbetaalde.

Gezinnen met schoolgaande kinderen die over een laag inkomen beschikken, kunnen jaarlijks een schooltoeslag ontvangen. De kinderen moeten naar school gaan in een instelling voor kleuter-, lager of secundair onderwijs die door de Vlaamse overheid is erkend. Ook studenten van de opleiding hbo5 Verpleegkunde komen voor de schooltoeslag in aanmerking. De schooltoeslag komt boven op de schoolbonus en de kleutertoeslag.

Bij de berekening van de schooltoeslag wordt er rekening gehouden met de gezinssituatie en het inkomen.³ Als het inkomen tussen de minimum- en de maximumgrens ligt, krijgt de rechthebbende een percentage van de volledige toelage (= gedeeltelijke toelage).

Als het gezinsinkomen erg laag is, kan het kind een uitzonderlijke toelage ontvangen.

De schooltoeslag/participatietoeslag – de uitzonderlijke schooltoeslag/ uitzonderlijke participatietoeslag

Artikel 39, §4, van het Groeipakketdecreet van 2018 luidt als volgt:

“§4. Een rechthebbende leerling als vermeld in artikel 24, ontvangt in afwijking van de eerste paragraaf een uitzonderlijke selectieve participatietoeslag als de in aanmerking te nemen gezinsinkomsten gelijk zijn aan of lager zijn dan een tiende van de maximuminkomsgrens, vermeld in artikel 43, en als hij voldoet aan een van de volgende voorwaarden:

¹ https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&table_name=wet&cn=2018042727

² *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 673/2: <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1723663>

³ <https://www.groeipakket.be/tegemetkomingen/schooltoeslag/gezinsgrootte-en-inkomensgrenzen>.

- 1° de in aanmerking te nemen gezinsinkomsten bestaan voor minstens zeventig procent uit vervangingsinkomsten;
- 2° de in aanmerking te nemen gezinsinkomsten bestaan voor minstens zeventig procent uit alimentatiegeld;
- 3° de in aanmerking te nemen gezinsinkomsten bestaan voor minstens zeventig procent uit leefloon, toegekend in het raam van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, of het equivalent van leefloon, toegekend in het raam van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;
- 4° de gezinsinkomsten bestaan voor minstens zeventig procent uit een inkomensvervangende tegemoetkoming, toegekend in het raam van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap.

De Vlaamse Regering kan bijkomende categorieën bepalen waarin een recht-hebbende leerling als vermeld in artikel 24, een uitzonderlijke selectieve schooltoeslag ontvangt.

In afwijking van het eerste lid komt een rechthebbende leerling als vermeld in artikel 24, in het secundair onderwijs niet in aanmerking voor een uitzonderlijke selectieve participatietoeslag als hij aan een van de volgende voorwaarden beantwoordt:

- 1° de leerling is een interne leerling;
- 2° de leerling behoort tot een gezin als vermeld in artikel 38, §1, 3°, 4° en 5°."

De anomalie van het vervangingsinkomen

In een schriftelijke vraag van 17 december 2020⁴ wordt erop gewezen dat als het gezinsinkomen voor 70 procent bestaat uit een pensioen en dat inkomen onder de vastgestelde maximumgrens ligt, rechthebbenden van dat gezin 'volledig' uitgesloten worden van de uitzonderlijke schooltoeslag (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2020-21, nr. 229 aan minister Wouter Beke). Als reden wordt opgegeven dat de reglementering bij de integratie van het groeipakket is overgenomen van het Ministerie van Onderwijs en Vorming. Het wettelijk pensioen en het overlevingspensioen worden niet beschouwd als vervangingsinkomens, een brugpensioen daarentegen wel.

In het Groeipakketdecreet van 2018, in het bijzonder in de artikelen over de uitzonderlijke schooltoeslag, wordt op geen enkele manier verwezen naar de regelgeving die ooit van toepassing was bij Onderwijs. In het decreet zelf wordt er geen omschrijving gegeven van wat er verstaan wordt onder vervangingsinkomens.

Een pensioen is een inkomensverzekering waarmee een (gezins)inkomen wordt verzekerd als dat wegvalt wegens ouderdom, arbeidsongeschiktheid of overlijden. Een pensioen om medische redenen bij ambtenaren of een overlevingspensioen bij het overlijden van de partner, en een pensioen wegens ouderdom worden voor het groeipakket niet beschouwd als een vervangingsinkomen. De website www.socialsecurity.be⁵ stelt echter dat de sociale zekerheid bij loonverlies (werkloosheid, pensionering, arbeidsongeschiktheid) een vervangingsinkomen toekent.

Fiscaal worden het pensioen om medische redenen van ambtenaren, een overlevingspensioen en een ouderdompensioen als een vervangingsinkomen beschouwd en belast.

⁴ <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1648497>

⁵ <https://www.socialsecurity.be/citizen/nl/over-de-sociale-zekerheid/de-sociale-zekerheid-belgie/vervangingsinkomens-en-aanvulling-op-het>

In december 2020 hebben de indieners van dit voorstel van resolutie die anomalie al aan de kaak gesteld. Ook tijdens de hoorzittingen in 2021 waarbij het groeipakket geëvalueerd werd, kwam dat ter sprake.

Aanbevelingen om die anomalie op te lossen of de regeling aan te passen blijven uit, terwijl rechthebbende kinderen die opgroeien in gezinnen met een pensioen als vervangingsinkomen, het helemaal niet ruim hebben.

In de onderstaande tabel staat een overzicht van de bedragen van de schooltoeslag en de uitzonderlijke schooltoeslag.

Schooltoeslag (jaarbedrag schooljaar 2022-2023)

		Minimum-toeslag	Volledige toeslag	Uitzonderlijke toeslag
Kleuteronderwijs			107,47 euro	
Lager onderwijs		125,41 euro	195,04 euro	253,26 euro
Secundair onderwijs				
Gehuwde, zelfstandige en alleenstaande leerlingen		738,91 euro	3387,57 euro	
Leerlingen in het derde leerjaar van de derde graad voltijds technisch of beroepssecundair	extern	290,80 euro	1173,24 euro	1377,56 euro
	intern	751,52 euro	1928,75 euro	
Alle andere leerlingen van het voltijds secundair onderwijs	extern	242,24 euro	977,60 euro	1147,84 euro
	intern	626,27 euro	1607,24 euro	
Stelsel leren en werken		203,70 euro	556,98 euro	718,54 euro
Verpleegkundigen in het hoger beroepsonderwijs	extern	859,98 euro	1256,34 euro	
	intern	859,98 euro	3773,03 euro	

Ann DE MARTELAER
Jeremie VANEECKHOUT
Celia GROOTHEDDE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat:
 - 1° het Groeipakketdecreet van 2018 door anomalieën al een vijftal keer moest worden aangevuld, aangepast en verbeterd;
 - 2° de anomalie met betrekking tot de uitzonderlijke schooltoeslag en de uitsluiting van gezinnen met een pensioen als vervangingsinkomen bij de evaluatie van het groeipakket in 2021 niet werd onderzocht en evenmin werd meegenomen;
 - 3° federale pensioenen als een vervangingsinkomen beschouwd worden;
 - 4° de overheid zich voor de toekenning van een uitzonderlijke schooltoelage baseert op het fiscale aanslagbiljet, waarbij pensioenen onder de rubriek van de vervangingsinkomens vallen;
 - 5° de overheid bij de argumentatie tot weigering van de uitzonderlijke schooltoeslag verwijst naar een vroegere regel bij Onderwijs;
 - 6° in het Groeipakketdecreet van 2018 nergens verwezen wordt naar de vroegere regelgeving bij Onderwijs en er in het decreet zelf evenmin een omschrijving is opgenomen van wat onder vervangingsinkomens wordt verstaan;
 - 7° het systeem van studiebeurzen in het lager en secundair onderwijs vervangen is door de schooltoeslag en de uitzonderlijke schooltoeslag in het groeipakket;
 - 8° sommige pensioenbedragen dermate laag zijn dat ze wel in aanmerking komen voor de schooltoeslag, maar die toekenning geen argument mag zijn om ze uit te sluiten van de uitzonderlijke schooltoeslag;
 - 9° rechthebbende kinderen die opgroeien in gezinnen met een laag inkomen, het niet alleen financieel moeilijk hebben, maar ziekte, overlijden of ouderdom factoren zijn die mee hun opgroei kansen bepalen;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° het verschil tussen wat in Vlaanderen enerzijds, en op federaal niveau anderzijds als een vervangingsinkomen wordt beschouwd, uit te klaren;
 - 2° in de regelgeving over het groeipakket duidelijk op te nemen wat als een vervangingsinkomen wordt beschouwd;
 - 3° per categorie rechthebbenden die om sociale of financiële redenen onder de inkomensgrens van de schooltoeslag vallen, te onderzoeken of zij ook recht moeten krijgen op een uitzonderlijke toeslag. Het gaat om gezinnen met:
 - a) een ambtenarenpensioen om medische redenen;
 - b) een overlevingspensioen;
 - c) een ouderdomspensioen.

Ann DE MARTELAER
Jeremie VANEECKHOUT
Celia GROOTHEDDE